

SØREN KIERKEGAARD

ZVODCOV DENNIK

premedia

SØREN KIERKEGAARD

ZVODCOV DENNÍK

Z dánčiny preložil
Milan Žitný

premedia

Søren Kierkegaard: Zvodcov denník
Druhé vydanie

Copyright © Søren Kierkegaard
Translation and epilogue © Milan Žitný (dedičia) / LITA, 2026
Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia, 2026
ISBN 978-80-8242-503-4

Obsah

Zvodcov denník 5
Vysvetlivky 142
Doslov (Milan Žitný) 147
Chronológia života a diela Sørena Kierkegaarda 157

Sua passion predominante
è la giovin principiante

Don Giovanni

Darmo premáham, márne pred sebou skrývam strach – zviera ma od chvíle, keď som sa vo vlastnom záujme rozhodol vyhotoviť presný čistopis letmej kópie, urobenej svojho času úchytkom a vo veľkom nepokoji. Pred očami mi tá situácia vyvstáva rovnako desivo a vyčítavo ako vtedy. Proti svojmu zvyku pred odchodom nezamkol sekretár, a tak som mal k dispozícii celý jeho obsah; zbytočne by som si v duchu svoj postup prikrášľoval a ustavične si pripomínal, že sám som tú zásuvku predsa neotvoril. Jedna zo zásuviek bola vytiahnutá, v nej hŕba voľných papierov a na nich vkusne viazaná kniha vo formáte veľkého štvrťhárka. Na hornej doske mala štítok z bieleho papiera, vlastnoručne naň napísal: *Commentarius perpetuus Nr. 4*. Daromne by som si však navrával, že keby kniha práve tou stranou nebola obrátená nahor a nezviedol ma jej nápadný titul, nebol by som podľahol pokušeniu, alebo by som sa mu bol aspoň bránil. Titul bol nezvyčajný, nie sám osebe, skôr vo vzťahu k tomu, čo označoval. Pri letmom pohľade na jednotlivé papiere som zistil, že obsahujú záznamy erotických situácií, roztrúsené narážky na ten či onen vzťah, náčrtky listov čudesnej povahy, ktoré som neskôr spoznal v celej ich naoko nedbanlivej, no umelecky zavŕšenej podobe.

Naostatok som prekukol úlisné vnútro toho skazeného človeka, a keď si teraz vybavím celú situáciu a zrak vycvičený najrozmanitejšími úskokmi v duchu opäť upriem na onú zásuvku, zaúčinkuje to na mňa rovnakým dojmom ako na policajného úradníka, keď vojde do bytu falšovateľa, odhalí jeho skrýše a v zásuvke nájde hŕby papierov, písomnosti urobené na skúšku; na jednom hárku je drobná chvojka, na druhom napodobený podpis, na treťom riadok napísaný zrkadlovým písmom. Poľahky zistí, že je na správnej stope a radosť z tohto pocitu sa zmieša s obdivom voči páchateľovmu úsiliu a vynaloženej námahe, ktorá je nesporná. So mnou by to bývalo asi

trošku inak, nemám skúsenosti v odhaľovaní zločinov a nie som vyzbrojený – odznakom policajta. Dvojnásobne by som si bol uvedomil ťarchu pravdy, totiž že sa uberám nedovoleným smerom. Vtedy sa mi nedostávalo myšlienok ani slov, tak už to chodieva. Imponuje nám dojem, ale iniciatívy sa vzápätí zase chopí reflexia: tak rozmanito i nástojčivo vo svojich prejavoch začne dobiedzať do neznámeho cudzinca, až sa v ňom upeleší. Čím je reflexia rozvinutejšia, tým rýchlejšie sa vzchopí a ako úradník, vystavujúci pasy cestujúcim do cudziny, má natoľko skúsený zrak, že sa nedá zmýliť ani najdobrodružnejšími postavami. Hoci mám pomerne slušne vyvinutú reflexiu, v prvej chvíli som bol nemálo zarazený; dobre si pamätám, ako som zbledol, takmer som spadol z nôh, a ako som sa vyľakal! Ešte šťastie, že neprišiel domov a nenašiel ma tam v mdlobách, so zásuvkou v ruke – zlé svedomie nám neraz robí život zaujímavejším.

Titul knihy ma vlastne nešokoval; nazdával som sa, že ide o zbierku výpiskov, čo mi prichodilo úplne prirodzené, lebo som vedel, že sa usilovne venuje štúdiu. Kniha však obsahovala celkom iné veci. Bol to starostlivo vedený denník, nič viac a nič menej; a hoci som si dovtedy, na základe toho, ako som ho poznal, nemyslel, že by si jeho život vyžadoval komentár, nuž potom, ako som do knihy nazrel, mi bolo jasné, že titul zvolil nesporne s veľkým vkusom a porozumením, s naozaj estetickou, objektívnou suverénnosťou voči sebe i danej situácii. Ten titul je v plnom súlade s celým obsahom. Jeho život bol pokusom uskutočniť úlohu – žiť poeticky. So silne vyvinutým zmyslom nachádzať zaujímavé stránky života ich naozaj vždy našiel a následne priam básnicky zreprodukoval všetko, čo prežil. Jeho denník teda nie je historicky presný ani prostoducho rozprávajúci, nie je indikatívny, ale konjunktívny. Hoci autor opisuje, čo prežil, vracia sa k tomu možno až po dlhšom čase, a napriek tomu je neraz všetko podané tak, akoby sa to dialo v tom istom okamihu a zobrazené natoľko dramaticky živo, akoby to prebiehalo pred našimi očami. Je veľmi nepravdepodobné, že by to bol urobil iba preto, lebo mal

so svojím denníkom nejaký iný zámer; je očividné, že denník mal preňho v najprísnejšom zmysle slova len osobný význam. Proti domnienke, že by azda šlo o básnické dielo určené do tlače, hovoria jednotlivosti i zápisky ako celok. Osobne ich mohol bez obáv vydať. Väčšina mien je taká zvláštna, že ich historický pôvod je dosť nepravdepodobný. Pravda, zmocnilo sa ma podozrenie, že krstné meno by mohlo byť historicky správne. Čiže on sám síce skutočnú osobu pozná, no nezasväteného pritom zvedie priezviskom na nesprávnu stopu. A tak je to prinajmenšom s Cordeliou, dievčaťom, ktoré som aj ja poznal a tu je stredobodom záujmu: volala sa síce Cordelia, ale nie Wahlová.

Ako si však vysvetliť, že denník má napriek tomu taký poetický nádych? Odpoveď nie je ťažká, možno si to vysvetliť autorovým básnickým založením, ktoré takrečeno nie je dosť bohaté ani chudobné na to, aby rozlišovalo medzi poéziou a skutočnosťou. Poetickosť bola čímsi navyše, priniesol ju so sebou. Svoj básnický vklad vychutnával v poetickej situácii skutočnosti a bral si ho späť v podobe lyrickej reflexie. To bolo druhým pôžitkom, a na pôžitok bol zameraný celý jeho život. V prvom prípade osobne vychutnával estetické, v druhom prípade esteticky vychutnával svoju osobnosť. V prvom prípade bola pointa v tom, že egoisticky osobne vychutnával, čo mu poskytovala skutočnosť, i to, čím sám skutočnosť oplodňoval. V druhom prípade jeho osobnosť vyprchávala a vtedy vychutnával situáciu i seba v nej. V prvom prípade ustavične potreboval skutočnosť ako príležitosť, ako moment, v druhom prípade sa skutočnosť utápala v poetickom. Plodom prvého štádia je teda nálada a z nej vyrástol denník ako plod štádia druhého, pričom toto slovo má v ostatnom prípade trošku iný význam ako v prvom. K poetickému teda ustavične pristupoval s dvojznačnosťou, charakteristickou pre celý jeho život.

Za svetom, v ktorom žijeme, ďaleko v úzadí, je iný svet, má sa k tomuto svetu približne rovnako ako scéna, ktorú v divadle niekedy vidieť za skutočnou scénou. Cez jemný flór vidíme ďalší svet z flóru, ľahší, éterický, svet inej kvality ako svet skutoč-

ný. Mnohí ľudia, hoci sa nám telesne javia v skutočnom svete, vlastne doň nepatria, sú súčasťou sveta druhého. A to, že človek takto mizne zo skutočnosti, priam sa z nej stráca, môže byť spôsobené buď zdravím alebo chorobou. Posledná menovaná príčina sa týkala práve človeka, ktorého som kedysi poznal – a vlastne nepoznal. Nepatril skutočnosti, a napriek tomu s ňou mal veľa spoločného. Stále jej nadbiehal, ale práve vtedy, keď sa jej najväčšmi oddával, sa ocital mimo nej. Nelákalo ho preč od nej dobro a vlastne ani zlo, to by som si o ňom v túto chvíľu naozaj netrúfol povedať. Trpel akousi *exacerbatio cerebri*, skutočnosť nemala preňho dostatočnú dráždivosť, nanajvýš ak v jednotlivých okamihoch. Vedel si poradiť so skutočnosťou, nebol prislabý na to, aby ju uniesol, naopak, bol prisilný; ale tá jeho sila bola chorobná. Len čo preňho skutočnosť stratila svoj význam ako podráždenie, bol odzbrojený, v tom bola jeho bieda. Bol si toho vedomý v okamihu podráždenia, a v tom, že si to uvedomoval, bolo zlo.

Dievčinu, ktorej príbeh v podstate tvorí obsah denníka, som poznal. Neviem, či ich zviedol viacej, ale zdá sa, že hej, z jeho papierov to vyplýva. Zároveň bol zrejme prešibaný aj v iných praktikách – to ho výstižne charakterizuje. Bol totiž priveľmi duchovne založený, aby mohol byť zvodcom v bežnom zmysle slova. Z denníka vidno, že často túžieval po čomsi celkom bezvýznamnom, napríklad po pozdrave a za nijakú cenu nechcel prijať nič navyše, lebo práve pozdrav bol u dotyčnej tým najkrajším. Svojimi duchovnými schopnosťami vedel dievča zlákať a napokon k sebe pritiahnuť, hoci mu vlastne nešlo o to, aby sa jej zmocnil. Viem si predstaviť, že každú dievčinu poľahky dohnal k tomu vrcholnému bodu, kde si mohol byť istý, že mu obetuje všetko.

Keď veci priviedol až sem, prestal, z jeho strany neprišlo k najmenšiemu pokusu o zblíženie, nepadlo slovko o láske, nič nevysvetľoval, nič nesľuboval. A predsa sa to stalo, a nešťastnica si všetko uvedomovala dvojnásobne trpko, lebo nemala nič, na čo by sa mohla odvolať, ako v mátožnom bosoráckom tanci jej hlavou vírili najrozmanitejšie nálady. Chvíľu robila výčitky

sebe a odpúšťala mu, chvíľu robila výčitky jemu, a teraz, keď ich pomer bol skutočný len v neskutočnom zmysle, ustavične zápasila s pochybnosťami, či si to celé hádam nevymyslela. Nemala sa komu zdôveriť, ani sa nemala s čím. Keď sa nám niečo sníva, môžeme sen vyrozprávať iným, ale ona sa nemala s čím podeliť, nešlo o sen, bola to skutočnosť. A napriek tomu, len čo to chcela porozprávať niekomu inému, len čo chcela uľaviť svojej utrápenej duši, stalo sa to ničím. Veľmi dobre to sama cítila. Nik by tomu nebol rozumel, ani ona sama, a predsa ju všetko ťažilo ako karhavé bremeno. Takéto obete sa vyznačovali naozaj zvláštnym charakterom. Neboli to nešťastnice, skutočne či zdanlivo vylúčené zo spoločnosti, ani dievčatá, ktoré sa zdravo a mocne umárajú, aby si občas, až im prekypí srdce, uľavili v záchvate nenávisti či odpustenia. Nestala sa s nimi nijaká viditeľná zmena; žili vo svojich zabehaných pomeroch, rešpektované ako vždy, a predsa boli zmenené, nevysvetliteľné pre ne samé a nepochopiteľné pre ostatných. Na rozdiel od života tých druhých nebol ich život zlomený ani rozbitý, nie, iba sa zvinul do vlastného vnútra; stratené pre iných, márne sa usilovali nájsť aspoň samy seba. V rovnakom zmysle, ako sa dalo povedať, že jeho cesta životom nezanechávala šľapaje (chodidlá mal totiž uspôsobené tak, akoby stopy bral so sebou, práve tak si najlepšie možno predstaviť jeho nekonečnú reflektovanosť v sebe samom), v rovnakom zmysle mu nik nepadol za obeť. Žil priveľmi duchovne, aby bol zvodcom vo zvyčajnom chápaní. Občas však nadobúdal parastatickú podobu a stával sa stelesnením zmyselnosti. Dokonca i jeho historka s Cordeliou je poriadne zamotaná – darí sa mu vystupovať v role zvedeného a tá nešťastná dievčina si s tým nevie rady. Aj v tom sú jeho stopy také nezreteľné, že nie je možný nijaký dôkaz. Jednotlivci boli preňho výlučne vonkajším podráždením, zmietol ich zo seba, ako stromy zhadzujú lístie – on omladol, lístie uvädlo.

Ktovie ako to vyzerá v jeho hlave? Podľa mňa tak, ako miatol iných, napokon zíde z cesty aj sám. Nebalamutil ich zvonku, mámil ich znútra, aby sa to týkalo ich samých. Je pohoršujúce, ak niekto zvedie pútnika, nepoznajúceho cestu, na nesprávne

chodníčky a ponechá ho v jeho poblúdení. Čo je to však v porovnaní s tým, donútiť človeka, aby blúdil sám v sebe? Pútnik, ktorý zablúdil, má predsa útechu v tom, že krajina vôkol neho sa ustavične mení a s každou takou zmenou sa rodí nová nádej, že nájde východisko; človek, blúdiaci v sebe samom, nemá také veľké územie, na ktorom by sa mohol pohybovať; čoskoro si uvedomí, že beží v kruhu, z ktorého niet úniku. Tak to podľa mňa dopadne i s ním, ba oveľa vrchovatejšou mierou. Neviem si predstaviť nič otrasnejšie ako intrigána, ktorý stratí niť a všetok svoj ostrovtip obráti proti sebe, lebo sa v ňom prebudí svedomie a pôjde mu o to, aby sa zachránil z bludného kruhu. Na čo mu budú nespočetné východy z líščej nory v okamihu, keď mu vystrašená duša uverí, že už-už vidí lúče denného svetla. Ukáže sa, že je to len ďalší nový vchod: ustavične bude hľadať východ ako splašená zver prenasledovaná zúfalstvom a stále bude nachádzať iba vchod, ktorým sa vstupuje do seba. Takého človeka nie vždy možno nazvať zločincom, sám sa predsa vo svojich intrigách neraz sklame. A napriek tomu ho postihne trest krutejší zločinca. Veď čo je bolesť ľútosti v porovnaní s týmto vedomým šialenstvom. Jeho trest bude mať číro estetický charakter, nemožno totiž povedať, že sa mu prebudilo svedomie – to by bol priveľmi etický výraz. Svedomie je preňho iba vyšším vedomím, prejavuje sa ako nepokoj; ten ho v hlbšom zmysle slova neobžalúva, len ho udržiava v bdelosti, nedožičí mu pokoj v jeho neplodnej nepokojnosti. Nie je ani šialený, lebo rozmanitosť nekonečných myšlienok neskamenela vo večnosti šialenstva.

Úbohá Cordelia, ani pre ňu nebude ľahké nájsť pokoj. Z hĺbky srdca mu odpúšťa, ale nenachádza odpočinok, vzápätí sa ohlásia pochybnosti: ona predsa zrušila zasnúbenie, ona je príčinou nešťastia, vo svojej pýche zatúžila po nezvyčajnom. Vtedy všetko ľutuje, ale nenájde spočinutie; žalujúce myšlienky ju zbavujú viny – to predsa on jej prefíkane vštepil ten plán. Nenávidí, srdce jej hľadá úľavu v preklínaní, ale nenachádza pokoj; a zase si robí výčitky, že nenávidela, a opäť je z nej hriešnica, robí si výčitky, lebo navždy ostane vinnou, hoci on bol

taký prešibaný. Ťažko nesie, že ju podviedol, ešte ťažšie, že v nej, povedzme s troškou zveličenia, prebudil výrečnú reflexiu a esteticky ju natoľko rozvinul, že už sa pokorne neupína na jediný hlas, nie, vie načúvať viacerým hlasom naraz. Vtedy sa jej v duši prebudí spomienka, zabudne na previnenia i pochybenia, rozpomenie sa na krásne okamihy, omráčená upadne do neprirodzenej exaltovanosti. V takých chvíľach si naňho spomenie, priam jasnozrivo si ho vybaví vnútorným zrakom, čo je dôkazom, ako výrazne vyspela. Vtedy v ňom nevidí zločinca ani šľachetného človeka, cíti ho jedine esteticky. Raz mi napísala lístok, v ktorom sa o ňom vyjadruje slovami: „Niekedy býval natoľko preduchovnený, že som sa ako žena cítila priam zničená, inokedy divý a vášnivý, taký roztúžený, až som sa pred ním triasla. Chvíľami som preňho bola ako cudzia, chvíľami sa mi úplne oddával; keď som ho objala, zrazu bolo všetko ako vymenené a ja som objímala povetrie. Ten výraz mi bol povedomý ešte skôr, ako som sa s ním spoznala, ale až on ma naučil chápať, čo to je. Keď použijem to slovné spojenie, spomeniem si naňho, nosím ho v každej svojej myšlienke. Vždy som milovala hudbu – a on bol nádherný nástroj, zakaždým rozochvený, mal rozsah, aký nemá nijaký nástroj, bol stelesnením všetkých poryvov a nálad, nijaká myšlienka mu nebola privysoká, nijaká pritrúfalá, vedel lomoziť ako jesenná búrka, vedel nečujne šepkať. Ani slovíčko odo mňa neostalo bez účinku, a predsa možno povedať, že moje slová sa míňali účinkom; nemohla som totiž vedieť, ako naň zapôsobia. Srdce mi zvierala neopísateľne tajuplná a nevýslovne blažená úzkosť a ja som načúvala tej hudbe – vyvolávala som ju i nevyvolávala, vždy v tom však bola harmónia a on ma strhával so sebou."

Je to pre ňu hrozné, ale ešte horšie to bude preňho. Usudzujem tak i podľa seba, sotva zmáham strach, ktorý ma premkne, len čo si na onú vec spomeniem. Aj mňa strháva do tej ríše hmiel, do sveta snov, kde sa človek každú chvíľu zľakne vlastnej tône. Márne sa usilujem z toho vymaniť, sledujem ich ako hrozivá postava, ako nemý žalobca. Aké čudné! Všetko obostrel rúškom najhlbšieho tajomstva, a predsa je v tom ešte hlbšie

tajomstvo: som ich spoluvediacim, a to nie je všetko, ich spoluvediacim som sa stal nedovoleným spôsobom. Je ťažké na to všetko zabudnúť. Neraz som uvažoval, že mu to poviem. Ale čo by mi to pomohlo? Buď by sa od všetkého dištancoval, alebo by tvrdil, že ten denník je len básnický pokus, ba azda by mi prikázal zachovať mlčanie, a to by som mu so zreteľom na spôsob, akým som sa stal spoluvediacim, nevedel odmietnuť. Viem, nič nie je zaťažené toľkými zvodmi a zlorečeniami ako tajomstvo.

Od Cordelie som dostal zbierku listov. Neviem, či sú všetky, ale ak si dobre pamätám, raz mi naznačila, že sama niekoľko listov skonfiškovala. Vyhotovil som ich kópie a zaradím ich teraz do svojho čistopisu. Pravda, nie sú datované, a keby aj boli, veľmi by mi to nepomohlo, lebo denník je v ďalšom čoraz úspornejší a lakonickejší, ba napokon, až na jednu-dve výnimky, vôbec nie je datovaný – akoby jeho príbeh, hoci ide o historickú skutočnosť, postupne nadobúdal takú kvalitatívnu závažnosť a natoľko sa blížil k fikcii, že sa časové údaje stali ľahostajnými. Zato mi pomohlo, že som na viacerých miestach v denníku našiel zopár slov, ktorých význam som spočiatku nechápal. Keď som ich však porovnal s listami, zistil som, že ide vlastne o ich motívy. Nie je ťažké listy zaradiť na správne miesto, jednoducho ich treba vložiť ta, kde je naznačený ich motív. Keby som tie skryté náznaky nebol objavil, bol by som spôsobil nedorozumenie; určite by mi nebolo zišlo na um, hoci to teraz z denníka jasne vyplýva, že v niektorých obdobiach listy nasledujú za sebou tak rýchlo, až sa zdá, že ich za jediný deň musela dostať niekoľko. Keby som bol postupoval podľa vlastného uváženia, bol by som ich rozdelil rovnomernejšie, netušiac, aký účinok ich pisateľ dosiahol svojou vášnivou energiou, totiž tým, ako využíval tento i akýkoľvek iný prostriedok, len aby Cordeliu udržal na vrcholku vášne.

Okrem úplných údajov o jeho vzťahu s Cordeliou boli v denníku zaradené aj drobné opisy. Všade tam, kde bol taký opis, stála na okraji poznámka *NB*. Opisy teda nemali nijakú súvislosť

s Cordeliiným príbehom, poskytovali mi však živú predstavu o tom, čo znamená výraz, ktorý tak často používal a ktorý som dovtedy chápal inak: „Vždy treba mať hodenú lákavú udičku." Keby sa mi bol dostal do rúk predchádzajúci zväzok denníka, bol by som zrejme objavil viaceré z týchto *actiones in distans*, ako ich sám nazýva na jednom mieste na okraji; sám uvádza, že Cordelia ho priveľmi intenzívne zamestnáva, aby mal čas sa obzerať.

Krátko potom, ako odišiel od Cordelie, dostal od nej niekoľko listov, ale neotvorené jej ich vrátil. Medzi listami, ktoré mi Cordelia odovzdala, boli i také. Sama ich rozpečatila, a teda som si dovolil urobiť z nich odpis. O ich obsahu sa mi nikdy nezmienila, ale neraz, keď sa rozhovorila o svojom vzťahu k Johannesovi, si zarecitovala veršík, tuším od Goetheho, a podľa nálady, akú mala, vyznieval zakaždým inak a možno aj znamenal čosi iné:

Gehe,
Verschmähe
Die Treue,
Die Reue
Kommt nach.

Znenie listov je takéto:

Johannes!

Neoslovujem Ťa môj, dobre viem, že si mojím nikdy nebol, a som kruto potrestaná za to, že mi tá myšlienka kedysi blažila dušu. A napriek tomu Ti vravím: môj, môj zvodca, môj podvodník, môj nepriateľ, môj vrah, pôvodca môjho nešťastia, môj hrob, priepasť môjho nešťastia. Nazývam Ťa mojím a seba Tvojou, a to, čo kedysi lahodilo Tvojmu uchu, keď sa pyšne skláňalo k môjmu zbožňovaniu, nech Ti dnes znie ako zlorečenie, ako večná kliatba. Neteš sa, nebudem Ťa prenasledovať, ani sa neozbrojím dýkou, to by som ešte väčšmi podnietila Tvoj výsmech! Uteč si, kam chceš, a napriek tomu budem Tvoja, odíď

si na koniec sveta, a ja budem Tvoja, miluj si stovky iných, ja budem Tvoja, áno, i v hodine smrti budem Tvoja. Dokonca aj reč, ktorú vediem proti Tebe, Ti musí dokázať, že som Tvoja. Trúfalo si ma podviedol, stal si sa pre mňa všetkým, a ja by som teraz so všetkou radosťou bola Tvojou otrokyňou. Tvoja som, Tvoja, som Tvoja, som Tvoja kliatba.

Tvoja Cordelia

Johannes!

Bol raz jeden bohatý muž, mal množstvo oviec a dobytka, a bola jedna chudobná dievčina, mala len malú ovečku a tá jedla z jej smidky a pila z jej pohára. Ty si bol ten bohatý muž, oplýval si všetkou nádherou sveta, a ja som bola tá chudobná dievčina, čo mala len svoju lásku. Ty si mi ju vzal a tešil si sa z nej. A vtedy si sa dal strhnúť vášňou, a obetoval si to málo, čo som mala, zo svojho si nemal čo obetovať. Bol raz jeden bohatý muž, mal množstvo oviec a dobytka, a bola chudobná dievčina a tá mala len svoju lásku.

Tvoja Cordelia

Johannes!

Vonkoncom už niet nádeje? Už sa Tvoja láska nikdy neprebudí? Veď si ma miloval, viem to, hoci neviem, prečo som si tým taká istá. Budem čakať, a nech by to čakanie bolo čo aké nekonečné, budem čakať, počkám dovtedy, kým sa unavíš láskou k tým iným. Tvoja láska ku mne potom vstane z mŕtvych a ja Ťa budem milovať ako voľakedy, budem Ti ďakovať ako vždy, ako prv, ako kedysi! Johannes, je Tvoj bezcitný chlad voči mne naozaj Tvojou podstatou? A či Tvoja láska, Tvoje štedré srdce boli lžou a nepravdou, a teraz si zase sám sebou? Maj strpenie s mojou láskou, odpusť, že Ťa stále milujem, viem, moja láska je pre Teba príťažou. Raz však príde čas, a Ty sa vrátiš k svojej Cordelii. Som Tvoja! Vypočuj moje prosby! Tvoja Cordelia, Tvoja Cordelia.

Tvoja Cordelia